

DEO OPTIMO MAX.
UNI ET TRINO,

VIRGINI DEIPARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis
vigesima Novembris M. DCC. XXXII.

autor M. Franciscus
Pousse.

M. LUDOVICO-MARIA POUSSE,
Doctore Medico, Præside.

An ab exquisitâ Bilis secretionē, perfectâ Digestio.

I.

IGERERE, secernere est & excernere. Factus in Utero;
quantumvis exiguæ molis, non solum à prægnante suscep-
tum secernit, sed & urinas, mæconium atque sudores ex-
cernit; vix in lucem editus, Nutricis lacte paulatim incref-
cens, per secessum & urinas frequens, non raro per vomitum,
per diaphoresim continuò excernit plura quàm in sui alimo-
niam insumit & retinet. Miraris forsàn? Ingestorum & egestorum pondus
cum corpusculi sensim crescentis adauctâ mole confer: assumptorum mini-

mam partem in alimoniam cedere mox agnoveris; aliàs, pro citius auctà mole, vasa ingurgitationi atque disruptioni obnoxia. Quò magis ad accretionis metam accedit Corporis moles, secernit magis & minùs excernit, partium inde requisita dimensio; quò ab accretionis puncto recedit magis, secernit minùs & magis excernit, unde partium flaccido. Secretio humoris est è Sanguine aut chymosà massà ad quoddam receptaculum, certos in usus, ablegatio: excretio vero, per incernicula humoris è corpore secessus. In utrâque tota versatur corporis œconomia; utramque exequitur solidorum motus & elater, incerniculorum diameter & flexilitas, humoris secernendi moleculæ divisionis capaces; unde pororum certæ figuræ, nec non cuilibet parti velut innati fermenti inutilitas. Ex secretionis & excretionis opere materia emergit ad sensus simplex & homogenea quam coctam seu digestam vocare non absurdum. Hæc subire partes, earum parietibus adherere, poros & intestina penetrare ac ipsis inhærere idonea, *quævis* seu assimilatio, quæ nutritio, quæ legitima magis, magisque exquisita quò magis secretionum perficitur opus; hinc organum secretioni promovendæ magis aptum, digestionis absolvendæ idoneum.

I I.

CIBUS ad ventriculum detrusus, ob salivæ interventum & miscelam masticationis ope affatim depluentis, massam magis minùs ve rudem exhibet, prout masticationis magis minùsve fuerit labor exquisitus, ciborumque tritu solutisque, magis minusve docilis indoles. Hæc in partium evolutionem ventriculo commissa moles, in eo remanet, donec potùs aquosi ingestionis, succi salivalis jam massæ admixti, stomachalis, ob glandularum pressionem, jugiter stillantis, diaphragmatis & musculorum abdominis motùs hinc & inde versantium molem, caloris tandè partium vicinarum, tum ipsiusmet ventriculi ministerio, pultis obtineat consistentiam quæ iisdem continuo agitata potentiis è ventriculo per pylorum ad duodenum devolvitur. Hæc inibi tanquam in succenturiato ventriculo, tam ob canalis inflexionem & diametrum quàm propter succos massæ chymosæ ulteriùs subigendæ, diluendæ atque defæcandæ natos eò confluentes, quamdam nectit moram. Sic diversæ substantiæ suis expeditæ vinculis, homogeneitatem recuperando sese sui generis antant associare moleculis, dum Heterogenæ ab his sejunctæ eas dimittunt, unde homogenæ, ut aiunt, seu chylosæ per lacteas vias ad sanguinis alveum migrant, dum heterogenæ, quæ crassiores, rigidiores, ideoque fœculentæ juxta canalis cavum foras eliminantur; in quo secretionis & excretionis stat labor, qui perfectæ digestionis summum opus.

I I I.

NULLA corporis pars glandulosa secretionis aut excretionis non vacat officio. Non una & eadem anatomicis glandulæ structura celebratur, etiam huius seu insufflatione, seu injectione, vel microscopiis armati expansionem

accuratè examinarint. Hinc alii arteriam ad extremum in duos canales divisam voluit, quorum hic arteriæ munus servat & retinet, dum ille glomeris instar contortus, humorem à sanguine diversum secernit. Alii glandulam nihil aliud esse nisi vesiculam duplici instructam canali, quorum alter ab arteriâ ad vesiculam quemdam laticem devehit, à vesiculâ per alterum canalem eliminandum alii; denique pulposam esse substantiam striis veluti totidem radiis sulcatam ad cavum minimæ diametri in medio situm desinentibus, ad quam ex arteriæ sinibus stillat humor, per canalem excretorium ablegandus. Etsi horum de glandulæ structurâ diversâ quadantenus sit opinio, hanc è sanguinis fluente, humori secernendo natam, horum nemo non agnovit. Quæ directè humorem seu foràs ut pote inutilem seu, intrò alicui ut pote muneri natum excernit glandula, conglobata audit; quæ ad ductum communem, sive ad receptaculum, secretum fundit laticem, conglomerata. Quò conglomeratarum moles major, eò liquoris secernendi uberius affluxus, hujusque major utilitas. Præ cæteris partibus secernendo uberius aptum hepar non solum hujus grandior moles, sed & specialis structura probant. Viscus est magnæ molis, substantiæ mediocriter solidæ, coloris è rubro fusco ad flavum vergentis, in hypocondrio dextro majori ex parte situm; ex convexâ parte non solum triplici ligamento diaphragmati annexum, sed & ad alam dextram hujus partis tendinosâ, juxta majoris seu dextri lobi partem posticam, nullius membranæ interventu, per magnam ovalem superficiem immediatè adhærens. Etsi pluribus lobis conspicuum sit hepar, hos tamen ad tres numero tanquam insigniores reducant anatomici. Horum maximus hypocondrium dextrum fere occupat, ad ren usque ex parte crassiori multum declivi & penè perpendiculari tractu extensus. Minor qui sinister, à dextro seu maximo, ligamento membranaceo ex parte convexâ, ex parte cavâ, scissurâ magnâ sejungitur. Majori parte regionem epigastricam fere horizontaliter situs tenet: minori, ad hypocondrium sinistrum ventriculo incumbens protenditur: minimus qui spigelii, lobi majoris pars est postica, propè magnam scissuram sita. Non solum ex hepatis amplâ mole maximum corporis colatorium judicaveis; hujus structuram inspicere vasorum sanguiferorum insignem apparatus, glandularum innumerarum acervum, ubique sparsos canales excretorios in duos majores, & rursus in unicum confluentes, tandem insigni satis, & unciam aliquot capax vesiculare receptaculum. Num sanguifera vasa unicè hepatis nutriendi instituta dixeris? Horum investigatio curiosius motum, diametrum, fluidi seu ad omnes hepatis partes traducti, seu ab illis reducti pendere naturam, in majus quàm nutriendi hepatis officium conspirare mox agnoveris. Arteria hepatica ad minimum sextuplò vena portarum minor diametro, sanguinem ad vasorum penetralia mittit, per tres, quatuor vel ramos venosos, seu venam hepaticam (subtiliori parte in visceris vasorum nutritionem impenâ) venam cavæ insuadendum. Vena portarum per quinque majores ramos eâdem capsulâ, quâ nervus hepaticus, arteria & pori biliarii, horumque communis truncus, involutos eodemque progressu quo arteria quævis, totam hepatis subit molem, capillaribus venæ cavæ ubique stipata ramusculis, dum utriusque insigniores rami sese alternatim decussant.

Portæ laxiorem texturam, in eâque sanguinis torpidè manantis motum qui noverit, non hanc à cæteris venis diversam agnosceret, quemque arteriæ pulsan-
 tantis motus decepit, à capsulâ utpotè oriri autumantem, capsulæ textura
 mollior, membranâ utpotè cellulari conflata, mox ab errore vindicabit;
 nec magis à nervo hepatico capsulæ motum impertiri, (quem vel in arte-
 riam, vel in biliarios poros ferè integrum impendi autopsia declarat,) asserere
 auit. Poros biliarios, ab eorum trunco ad extrema usque venarum portæ
 ubique comites, hepatici nervi propaginibus ad motûs officium stipatos ex-
 ploret: hos ad pulposam substantiam, æque ac portam, nec non ipsam
 arteriam coeuntes observaverit. Hanc pulposam substantiam granula-
 tim totam visceris molem conflantem, glandularum habe acervum ad hu-
 moris è sanguinis penu per venam portæ, forsân & per arteriam hepati-
 cam advecti secretionem. Num ad glandulas, hepatis vasa confluere dubi-
 tas? per portæ venam, arteriam, venam cavam & poros biliares seorsim æ-
 rem insuffla, universam hepatis molem inflari, granaque ad superficiem
 paulatim intumescere, obviaque sensibus mox animadverteres. Horum figu-
 ram, texturam, non ex conjecturâ, verùm ipsâmot autopsiâ novisse non ar-
 duum. Quæ intimam visceris molem occupant glandulæ, angulares, poly-
 gonæ; quæ extimam, elatam quadantenus & umbellatam gerunt faciem.
 Textura harum pulposa non male villosum quid radiatum refert, quod in
 singulo grano vacuum seu spatium minimæ diametri oculis offert. Pro
 tam miro artificio exquisitæ humoris secretioni institutum Hepar rite dixeris.
 Humorem secretum mera autopsia bilem ostendit, quam præ cæteris absol-
 vendæ digestionis parem fiducia assereres.

I V.

BILEM, humorem flavum, oleosum, amaricantem, ab hepatis glandulis
 per poros biliarios ad ductum hepaticum & felleam cystidem devectum,
 indeque seu continuo, seu intermissò ad duodenum confluxu excretum,
 Medicorum nemo jam ambigit. Bilem utilem aliam, aliam inutilem cla-
 mabant veteres, cujus discrimen à vitiatâ crasi, potiùs quàm à genuinâ in-
 dole repetendum. Bilis alia ad sensus fluxilior, flava minùs, minùsque
 amaricans, quæ hepatica: viscidior alia, colore flavo ad viride vergenti
 saturatior, amaricantior, quæ cystica. Quanti sit Bilis in vitâ servandâ,
 ob digestionis absolvendæ officium, momenti, non solum hujus quantitas
 ad uncias sex ex hepate loto expressâ, nec non hujus indoles satis decla-
 rant, sed & organi, cujus ope è sanguinis elicitur penu, nunquam miranda
 satis fabrica, quam à summo authore functioni maxime utili compara-
 tam nemo, nisi mente aut oculis captus, non agnosceret. E sanguine unicè
 velut quid ipsi insensum, secerni Bilem credere, errare est. Hanc alium
 ob finem ex illius gremio ipsi mox non minimè profuturam elicit natura.
 Vis hujus explorare dotes? Has non solum colore, sapore & odore, ve-
 rum & chymicâ analysi agnosces. Salis lixiviosi, seu alkalici, paucâ diluti
 aquâ, copia insignis, oleum & spiritus volatilis genuina Bilis principia,

Massam ad duodenum detrusam partibus heterogeneis apprimè expedire valent; remque sic & ad naturæ votum cedere non dubitaveris, modò te non lateat alimentum quodvis pluribus inter se, tum mole, tum figurâ, tum motu diversis constare partibus, in hoc illove conspicuis magis, prout alimenti varia fuerit species & conditio. Cibum quem vegetabilium suppediat familia, laxiori heterogeneorum nexu coheret, quàm animalium, quorum strictiori vinculo veluti coadunatæ heterogenæ partes difficilius divelluntur. Hinc carniùm, quàm fructuum seminumve operosa magis digestio. In utrisque tamen succus mere nutritius, simplex ut pote & homogeneus, partibus alterius genii, diversarum scilicet molecularum, tum ratione motûs tum figuræ, obvolvitur, quæ illius obtundendo motum, hujus evolutionem præpediunt, eoque facilius quòd heterogenearum moles succi nutritii molem pondere seu copiâ superet, cujus rei fidem facit excretorum quorumvis largior proventus. Nunquam ideo sui motûs fiet compos succus nutritius, nisi priùs heterogenearum præpollenti expediatur dominio. Quæ succum obvolvunt, irretiunt & gravant maxime viscida, salina, terrena. Bilis utraque per ductum communem in duodeno chymosæ affusa massæ, sale lixiviali viscida solvit, attenuat, eaque pro spiritu quo gaudet volatili, magis exagitando, è chymosæ massæ centro excutit. Salia imprimis acida obtundit, hebetat horumque pravos fœtus, concrectiones delet. Pro *oleositate*, partes terrènas jam pancreatici laticis interventu paulisper dilutas, emolliendo lavesque magis præstando à succi nutritii consortio removet, qui, quasi redivivus ob heterogenearum ablegationem, vias sibi patentes, lactearum ostiola subit, dum heterogenæ, tum bilis quâ inviscantur stimulo veluti vehiculo, tum intestinorum peristaltico a bilis salibus adaucto motu, juxta canalis cavum, ad intestina crassiora detruduntur, in quibus propter varios gyros & majorem diametrum immorantur, donec pro pondere aut duritie asperâ nimis, aliâve de causâ in majorem adactæ motum intestinorum fibræ, per anum foras expellant, in quibus non minùs excretionis, quàm perfectæ digestionis cedit negotium.

V.

EXQUISITAM bilis secretionem habet, quæ neque crassum nimis, neque nimis tenuem liquorem fundit. Uterque est diversimodè, digestionis insensus. Quæ jugi stillicidio, propter jugem diaphragmatis atque musculorum abdominis in respiratione motum, ab hepate, bilis ad duodenum excernitur, diluta magis, minùs flava, minùs amaricans, minùs id ò digestionis absolvendæ sufficiens. Hanc maxime intestinorum conciliandæ lubricitati, salivæ, uvulæ, tonsillarum, aliarumque tum faucium, tum œsophagi, glandularum mucosi laticis visciditati solvendæ, nec non luccorum acori retundendo institutam conjicere non absurdum. Quæ a ventriculi, propter ingesta alimenta, expansione atque compressione velut expressa è cystide ad duodenum secedit, digestionis præprimis absolvendæ dicata, tum, pro hujus maxime activis principiis, tum pro hujus ad duodenum affluxu ciborum quanti-

tati respondente. Non solùm ex partium secretioni ac excretioni dicatarum organismo, quæ sit digestionis tum promovendæ tum absolvendæ bilis necessitas, verùm & ex hujus feriente affluxu, aut vitiatâ crasi digestionem pessundante liquidò patet. Prò glandularum hepatis infarctu nulla digestionis signa, ciborum fastidium, virium prostratio, salivæ spissitudo, universæ cutis pruritus, lassitudines spontaneæ, vigiliæ, aut è contrariò somnolentia, quæ quotquot fucci nutritii penuriæ sunt symptomata; adde fecum alvinarum duritiem & cineritium colorem, non ab aliâ causâ quàm a chylo massæ fœculentæ, bilis defectu, admixto repetendum. Dilutior bilis pro salium nimis eveكتورum copiâ uberius intestinum irruens biliosam diarrœham creat, sæpius & pro majori acredine organa sollicitando vividus, vomitum simul & fecesum ciet, unde cholera morbus, omniumque functionum a digestionis legitimâ pendentium error

Ergò ab exquisitâ Bilis secretionis, perfecta Digestio.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

<i>M. Robertus - Hubertus Linguet.</i>	<i>M. Nicolaus Le Tellier.</i>	<i>M. Nicolaus Andry, an- tiquus Facultatis Deca- nus, Rei herbaria Pro- fessor designatus, & Pro- fessor Regius.</i>
<i>M. Jacobus Antonius Mil- let, Pharmacia Pro- fessor.</i>	<i>M. Petrus Afforty.</i>	<i>M. Philippus Hecquet, an- tiquus Facultatis Deca- nus.</i>
<i>M. Michael peaget.</i>	<i>M. Claudius - Antonius Renard.</i>	<i>M. Joannes - Baptista Chomet, Regis Conci- liarius Medicus ordina- rius, è Regiâ scientiarum Academiâ.</i>

Proponebat Parisiis, JOANNES DE DIEST Altenanus;
Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1732. à sextâ ad meridem.